

**Krzysztof
Schwartz**
NADLEŚNICZY
NADLEŚNICTWA
JAROCIN

Szanowni Czytelnicy

Grzybobranie! Niestety zrobiło się zimno i grzyby nie będą się już pojawiały. Zapadnie więc cisza w lesie. No może nie dosłownie, gdyż cisza ta zmacona będzie odgłosami rykowiska. Na terenie nadleśnictwa żyje ponad 500 jeleni, w tym ok. 250 byków (samców tego królewskiego zwierza). W pogodne, zimne wieczory przez całą noc aż do wschodu słońca można więc będzie usłyszeć metaliczny ryk jelenia byka. Odradzam jednak wyprawy na ten nocny koncert. Godom towarzyszy polowanie i, niestety, nie jest to polowanie z kamerą. Sprzątanie Świata pod hasłem sprzątam lasy nie spotkało się z wielkim odzewem. Byliśmy przygotowani. Czekaliśmy nie tylko z workami na śmieci, ale z kielbaską na patyku, drożdżówką i napojami. Dziękujemy tym wszystkim szkołom, które przybyły do naszych lasów. Chyba idea pomatu zaczyna błędnie, a sprzątanie świata ogranicza się do boiska szkolnego lub przylegającego do szkoły lasu. Zresztą, kto powiedział, że sprzątać mają tylko dzieci. Myśliwi, wędkarze, cykliści terenowi, czy zwyczajni spacerowicze też są przecież tzw. miłośnikami przyrody. Niech więc zamiast gromadnego sprzątania jeden dzień w roku, podnoszenie śmieci, czy choćby niewyrzucanie ich do lasu stanie się naszym codziennym zwyczajem. Nadchodzą jednak kolejne okazje, by być z nami. To Święto Drzewa - 10.X.2008 i Paneuropejski Tydzień Lasu - 20-24 października. Zapraszamy szkoły, klasy czy choćby kółko przyrodnicze na wyprawę edukacyjną do lasu. Każdy leśniczy, tak 10-tego, jak i w dniach 20-24 października, będzie miał coś ciekawego do pokazania.

Okres letni powoli dobiega końca. Najmłodszym kojarzy się z czasem rozpoczęcia nauki w szkołach oraz spotkaniem tych, z którymi może nie widzieli się przez wakacje. Jest to również wyraźny sygnał i czas dla wszystkich grzybiarzy oraz tych którzy może chcieliby się wybrać na grzyby, ale nie do końca się na tym znają.

Świat grzybów (*Mycota*, *Mycetes*, *Fungi* (w l. poj. *Fungus*)) jest bardzo ogromny. To królestwo należące do organizmów eukariotycznych (jądrowce), a w zależności od ujęcia systematycznego znajdujące się w randze królestwa lub podkrólestwa. Można je spotkać prawie wszędzie i mamy do czynienia z ich wieloma formami. Istnienie grzybów zaobserwowano we wszystkich strefach klimatycznych, przede wszystkim na lądach, rzadziej w wodach. Oprócz znanych wszystkim kształtów, form przyroda zbudowała wiele innych ciekawych tworów.

Podczas wędrówek po lesie pomocne może okazać się korzystanie z popularnych kieszonkowych przewodników grzybów. Jednak wcześniej warto przypomnieć sobie podstawową budowę najczęściej spotykanych i pożądanых przez zbieraczy grzybów.

Kiedy już wybierzemy się na grzyby, będziemy wypatrywać pod swoimi stopami ich górnych części - okazałych kapeluszy. Należy pamiętać, iż według powszechnie przyjętego podziału (rys. 1), pod kapeluszem możemy znaleźć charakterystyczny twór: układ blaszek albo rurek zwanych również porami (przez które wysypują się zarodniki). Kolejnym elementem budowy w obu przypadkach jest trzon. Najczęściej jest on smukły u przedstawicieli grzybów blaszkowatych. Posiada na swojej powierzchni zygzakowaty wzorek. W jego górnej części znajduje się pierścień (jest on ruchomy lub stały, zwisający bądź wznoszący się), co jest uzależnione od gatunku i staje się również jednym z elementów różnicujących, przydatnych przy rozpoznawaniu gatunków. U grzybów rurkowatych trzon jest z reguły grubszy o rysunku siatkowatym. Podziemną częścią, którą grzyby przytwierdzone są w podłożu i przez którą czerpią z gleby pokarm, jest „korzeń” zwany grzybnia. U przedstawicieli grzybów blaszkowatych możemy często dostrzec pochwę u nasady trzonka, z którego on wyrasta. Trzonki na swej powierzchni mogą również przybierać inne formy: kosmkowate, łuskowate oraz prążkowane.

Możemy również spotkać grzyby, które nie mają ani rurek, ani blaszek, tworząc rozmaicie ukształtowane i ciekawe twory np. szmaciak gałęzisty, tegoskór pospolity, purchawica olbrzymia czy przypominający gwiazdę niesamowity gwiazdosz frędzelkowaty.

Najpopularniejsze gatunki

borowik szlachetny - powierzchnia trzonu borowika szlachetnego od dwóch trzecich wysokości pokryta jest rysunkiem białawej siateczki, która u starszych osobników sięga w dół do połowy trzonu. Rurki są białe lub żółte. U okazów starszych oliwkowozielone

Zbierajmy to już czas!

Najczęściej spotykane grzyby w różnych typach lasów:

- las sosnowy: w tym typie lasu często możemy znaleźć grzyby spokrewnione z maślakiem zwyczajnym. Są to: maślak ziarnisty, maślak pstry i maślak sitarz oraz inne, mleczaj rydz i gąska zielona.

- las świerkowy: borowik szlachetny, muchomor czerwony, podgrzybek brunatny, gołąbek kunowy, mleczaj świerkowy oraz śmiertelnie trujący muchomor jadowity.

- las bukowy: borowik ponury, borowik usiatkowany, gołąbek modrożółty i mleczaj bladawy.

- las brzozowy: koźlarz babka, koźlarz pomarańczowo-żółty, muchomor czerwony oraz welnianiki i inne mleczaje.

(nigdy nie różowe). Występowanie: lasy iglaste pod sosnami i świerkami. Pojawia się w czerwcu (pierwszy rzut) i po przerwie letniej ponownie jesienią.

Inny jadalny przedstawiciel to borowik usiatkowany.

Uwaga! Istnieje możliwość pomyłki; występuje wiele odmian borowików niejadalnych oraz trujących, tj. borowik grubotrzonowy oraz inny borowik szatański, potocznie zwany szatanem (biały kapelusz, karminowoczerwone rurki, gorzkawy po nagryzieniu) łatwy do pomylenia z borowikiem ceglasto-porym.

podgrzybek brunatny - kapelusz ciemnobrązowy (jak u kasztanów), rurki u młodych jasnożółte, białawe, później

jasno-oliwkowo-zielone o brązowawo-żółtawym trzonie. Występowanie: głównie w lasach iglastych pod sosnami i świerkami (czasem również można go spotkać pod dębami i bukami). Czas pojawiania się: od czerwca do listopada

z kulminacją w okresie jesiennym. Inne gatunki podgrzybka to podgrzybek złotawy oraz podgrzybek zajączek. Uwaga! Możliwość pomyłki z trującym, rzadko jednak występującym, borowikiem purpurowym.

koźlarz babka, babka - u młodych owocników kapelusz półkulisty, później rozpląszcza się poduchowato o max. średnicy 12 cm i barwie szarawej, rzadko czerwonej. Rurki z białoszarych zmieniają się u dorosłego na

barwę brązową. Trzon o zarysie lekko maczugowatym pokryty od jasnoszarych do ciemniejszych łuseczek. Występowanie: wyłącznie pod różnymi

Dokręcenie na str. 2

